

НАРЕДБА

№ .....

за придобиване на квалификация по професията

„АСИСТЕНТ НА ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 724010 „Асистент на лекар по дентална медицина“ от област на образование „Здравеопазване” и професионално направление 724 „Дентална медицина и зъботехника” съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 724010 „Асистент на лекар по дентална медицина“, съгласно приложението към тази наредба, определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалността 7240101 „Асистент на лекар по дентална медицина“.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3 и т. 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години и учебни програми за обучението по специалността по чл. 2.

Раздел II

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията 724010 „Асистент на лекар по дентална медицина“, единиците резултати от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

§ 2. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“

Професионално направление:		
724	Дентална медицина и зъботехника	
Наименование на професията:		
724010	Асистент на лекар по дентална медицина	
Специалности:		Степен на професионална квалификация
7240101	Асистент на лекар по дентална медицина	Трета
Ниво на квалификация според Европейската квалификационна рамка (ЕКР) - 4	Ниво на квалификация според Националната квалификационна рамка (НКР) - 4	

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-413/12.05.2003 г., посл. изм. Заповед № РД 09-296 от 19.02.2018 г.) изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 г. – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или придобито средно образование;

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

Изискванията за входящо минимално квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита втора степен на професионална квалификация по професия от област на образование 72 „Здравеопазване“.

1.2. Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“ – трета степен на професионална квалификация или по част от нея чрез валидиране на професионални знания, умения и компетентности се осъществява съгласно Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (обнародвана в Държавен вестник, бр. 96 от 21.11.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Придобилите квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“ могат да работят, като подпомагат предоставянето на дентално-медицинска помощ в лечебни заведения за първична и специализирана дентално-медицинска помощ, регистрирани по Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ).

Трудовите дейности, осъществявани от асистента на лекаря по дентална медицина, целят осигуряване на качествена дентална грижа, по-голямо удобство за пациента, намаляване на времето, необходимо за зъболечение.

Асистентът на лекаря по дентална медицина може да работи в амбулатории (индивидуални и групови практики) за първична или специализирана дентално-медицинска помощ, в дентални или медико-дентални центрове. Той подпомага дейността на лекаря по дентална медицина при провеждане на профилактични мероприятия, в лечебния процес и през възстановителния период.

В своята работа асистентът на лекаря по дентална медицина спазва принципите за добра дентална грижа и изпълнява назначенията на лекаря по дентална медицина. Грижата за пациента е насочена основно към осигуряване на физически и психологически комфорт по време на престоя на пациента в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ.

Под ръководството на лекаря по дентална медицина асистентът извършва трудови дейности, които допринасят за осигуряване на високо качество на дентално-медицинската дейност.

Преди да започне лечението асистентът на лекаря по дентална медицина регистрира пациента в съответната медицинска документация, включително и в софтуера на лечебното заведение, ако има такъв.

Професионални дейности на асистента на лекаря по дентална медицина:

1. При прием на пациент асистентът на лекаря по дентална медицина:

- настанява пациента, като съобразява позицията на стола със зоната в устата, която ще се третира и вида на процедурата;
- включва и позиционира операционното осветление;
- поставя протектор на титиерата;
- поставя протектор на пациента;
- поставя слюносмукател и аспиратор.

2. При подготовка на асистента на лекаря по дентална медицина за работа „на четири ръце“:

- поставя необходимите инструменти за преглед (огледало, сонда и пинсета) на работната масичка на лекаря по дентална медицина и подрежда инструментите и аксесоарите по реда на използване;

- дезинфекцира наконечниците;
- проверява за наличността на всички препарати, необходими за лечението;
- поставя лична предпазна екипировка;
- заема подходяща позиция за асистиране.

3. При възстановителни дентални процедури асистентът на лекаря по дентална медицина:

- подготвя подноса с комплекта инструменти и дентални материали;
- асистира в съответствие с последователността на специфичната процедура;
- асистира при прегледа на устната кухина;
- асистира при локалната анестезия;
- асистира при контрола на влагата;
- асистира при обработката на кавитети;
- асистира при деструкции и при аденции на зъби;
- асистира при поставянето на дентални материали;
- грижи се за удобството на пациента и взема подходящи предпазни мерки за експозиция;
- извършва дейности, съответстващи на неговата професионална компетентност.

4. В превантивната дентална медицина асистентът на лекаря по дентална медицина:

- съветва пациента относно поддържането на хигиената на устната кухина;
- информира пациента за въздействието на плаката за възникване на дентален кариес и периодонтално заболяване;
- информира пациента за кариогенните храни като причина за дентален кариес;
- разяснява на пациента процеса на деминерализация и реминерализация на зъба;
- Разяснява на пациента как да поддържа лична орална хигиена.

5. При подготовката на дентално-медицинския кабинет асистентът на лекаря по дентална медицина:

- почиства и дезинфекцира плотове и работни маси, плювалник, рефлектор, дръжки и ръкохватки на юнита, подови повърхности;
- подготвя инструментите за работа;
- пренася замърсените инструменти до зоната за обработка, като свежда до минимум риска от експозиция за лицата или околната среда;
- почиства инструментите с ултразвук или механично;
- опакова инструментите и аксесоарите (борери, диамантени пилители и други ротационни инструменти) – ръчно или с опаковъчна машина;
- зарежда автоклава и поставя индикатор;
- изважда стерилизирания инструментариум и го подрежда в медицинския шкаф;
- води и съхранява журнал за стерилизация.

6. При извършване на противоепидемичен контрол и събиране и съхранение на опасните отпадъци асистентът на лекаря по дентална медицина:

- поставя замърсения текстил в непропусклива торба с етикет за биологична опасност или съответен етикет с цветен код;
- организира прането на замърсеното работно облекло;
- организира изхвърлянето на престилките за еднократна употреба;
- сменя защитната маска и ползваните ръкавици;
- почиства и дезинфекцира предпазните очила (лицевия щит);
- третира всички медицински отпадъци според изискванията;
- следи за маркировката и ежедневното почистване на съдовете за битов и биологичен отпадък, както и на контейнера за остри предмети (игли);
- събира биологичния отпадък в специализирани контейнери и го предава за извозване от специализираните фирми.

7. При изпълнение на ежедневните си професионални задължения асистентът на лекаря по дентална медицина е отговорен за:

- сигурността и качеството на извършените дейности, спазването и точното изпълнение на назначенията на лекаря по дентална медицина;
- спазването на принципите за добра дентална грижа при обслужването на пациента;
- спазването на правилника за вътрешния трудов ред на лечебното заведение;
- щетите, причинени от незаконосъобразни действия;
- опазването на поверения му инвентар и апаратура;
- оптималното и ефективно използване на материалите и консумативите;
- спазването на утвърдените правила за здравословни и безопасни условия на труд и правилата за противопожарна безопасност;
- опазването на служебна и поверителна информация.

При упражняване на професията асистентът на лекаря по дентална медицина трябва да проявява емпатия, търпение, емоционална стабилност, лоялност и толерантност към възрастовите, етническите, религиозните и други различия на пациентите; да има добри обноски и приветлив външен вид. При работа с деца трябва да умее да задържа вниманието им и да спечели тяхното доверие.

При изпълнение на професионалните си дейности асистентът на лекаря по дентална медицина поддържа контакти с пациента и с работния екип.

Работното време се определя съгласно разпоредбите на действащото трудово законодателство. При ситуации, изискващи спешни действия, може да се наложи асистентът на лекаря по дентална медицина да работи с удължен работен ден, също в празнични и почивни дни, като се спазват условията на действащото трудово законодателство.

Особеностите на работната среда предполагат определени рискови фактори: физически, сензорни (миризми от използваните дезинфекционни и хигиенни препарати), биологични (инфекции, микози, алергии и др. вследствие на досега с биологични материали при асистиране, при обработка на медицинския инструментариум, при обработка на биологични и битови отпадъци), психологически –

възможна агресия от страна на пациентите, потенциален риск от инцидент или злополука.

Работното място на асистента на лекаря по дентална медицина е оборудвано с подходящи медицински пособия, консумативи и помощни материали – работен плот, медицински шкафове, работна масичка, превързочни материали, медицински инструментариум, автоклав, дестилатор, амалгамобъркачка, фотополимерна лампа, апекслокатор, скалер, електрокаутер, шейкър и смесители, дезинфекционни разтвори и др., в съответствие със спецификата на лечебното заведение.

В работата си асистентът на лекаря по дентална медицина стриктно спазва действащите разпоредби за водене на административна документация – работни графици, рапортни тетрадки, амбулаторен лист, фишове за заявки за материали, индивидуален работен план, седмичен график за извършваните дейности, помощни средства, компютърна техника, лични предпазни средства.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“, могат да продължат обучението си за придобиване на квалификация по друга професия от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

За целите на продължаващото професионално обучение усвоените единици резултати от ученето по общата и по част от отрасловата професионална подготовка се зачитат. На тази основа се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето по специфичната професионална подготовка, които лицата не притежават.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“ могат да повишават квалификацията си чрез обучение в курсове и семинари, участие в национални и международни конференции, работни срещи и други организирани форми, свързани с професионалното им развитие.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД-2011), утвърдена със Заповед № РД 01-931/27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. със Заповед № РД 01 - 149 от 26.02.2018 г.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията „Асистент на лекар по дентална медицина“ могат да постъпят на работа на длъжност (професия) от НКПД 5329-3001 „Асистент на лекар по дентална медицина“, както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Обща професионална подготовка за професия „Асистент на лекар по дентална медицина“- трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

- Резултат от учене (РУ) 1.1. Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
- РУ 1.2. Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
- РУ 1.3. Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Предприемачество

- РУ 2.1. Познава основите на предприемачеството
- РУ 2.2. Формира предприемаческо поведение
- РУ 2.3. Участва в разработването на бизнес план

ЕРУ 3. Икономика

- РУ 3.1. Познава основите на пазарната икономика
- РУ 3.2. Познава основните характеристики на дейността в лечебното заведение

Отраслова професионална подготовка за всички професии от професионално направление 723 „Здравни грижи“

ЕРУ 4. Информационни и комуникационни технологии

- РУ 4.1. Познава съвременните информационни и комуникационни технологии
- РУ 4.2. Използва различни по вид информационни и комуникационни технологии

ЕРУ 5. Организация на работния процес

- РУ 5.1. Организира работния процес
- РУ 5.2. Отговаря за разпределението на дейностите в работния процес

ЕРУ 6. Комуникация и чужд език

- РУ 6.1. Общува ефективно в работния екип
- РУ 6.2. Води ефективна бизнес комуникация
- РУ 6.3. Владее чужд език по професията

ЕРУ 7. Комуникация и общуване

- РУ 7.1. Ефективно комуникира с пациента
- РУ 7.2. Реагира адекватно в ситуации на стрес
- РУ 7.3. Придържа се към нормите на медицинската психология
- РУ 7.4. Спазва морално- етичните норми в професионалната си дейност и съблюдава медицинската деонтология

ЕРУ 8. Правни взаимоотношения в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ

- РУ 8.1. Познава структурата и организацията на дейността в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ
- РУ 8.2. Познава и прилага действащата нормативна уредба (Закон за здравето, Закон за лечебните заведения и др.)
- РУ 8.3. Прилага принципите за добра дентална грижа

ЕРУ 9. Анатомия и физиология

- РУ 9.1. Знае основни понятия от анатомията, физиологията и патофизиологията на човека
- РУ 9.2. Притежава знания по дентална анатомия
- РУ 9.3. Притежава знания за денталните болести, причините за тяхното възникване и отражението им върху организма
- РУ 9.4. Познава влиянието на болестотворните микроорганизми и основните пътища за борба с тях
- РУ 9.5. Познава основните причини за възникване на инфекциозни заболявания

3.3. Специфична професионална подготовка за специалност „Асистент на лекар по дентална медицина“

ЕРУ 10. Хигиенни правила и норми

- РУ 10.1. Знае основните правила на асептика и антисептика
- РУ 10.2. Дезинфектира повърхности, предмети и медицинско оборудване
- РУ 10.3. Извършва стерилизация на дентално- медицинския инструментариум и на дентално- медицинските консумативи
- РУ 10.4. Участва в дейности по профилактика на вътреболнични инфекции
- РУ 10.5. Участва в дейности по противоепидемичен контрол и управление на опасните материали

ЕРУ 11. Прием на пациент

- РУ 11.1. Регистрира пациента в учетната и отчетната форма, водена от съответното лечебно заведение за дентално-медицинска помощ или в използвания софтуер
- РУ 11.2. Подготвя пациента за диагностика и лечение

ЕРУ 12. Асистиране (алгоритъм на поведение) при диагностични и лечебни процедури

- РУ 12.1. Асистира на лекаря по дентална медицина („работа на четири ръце“)
- РУ 12.2. Асистира при консервативно зъболечение
- РУ 12.3. Асистира при хирургични интервенции
- РУ 12.4. Асистира в протетична дентална медицина
- РУ 12.5. Асистира при пародонтални процедури
- РУ 12.6. Асистира при ортодонтски процедури
- РУ 12.7. Асистира при дентално лечение на деца

ЕРУ 13. Участие в профилактиката на оралните заболявания и промоция на денталното здраве

- РУ 13.1. Описва значението на превантивната дентална медицина
- РУ 13.2. Участва в дейности по промоция на денталното здраве
- РУ 13.3. Мотивира пациента за запазване на денталното здраве

ЕРУ 14. Административна дейност в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ

- РУ 14.1. Събира, регистрира и обработва данни, обезпечава дейността на кабинета
- РУ 14.2. Води учетна и отчетна документация, утвърдена от НЗОК и МЗ
- РУ 14.3. Създава и съхранява архива на лечебното заведение за дентално-медицинска помощ, в съответствие с действащите нормативни изисквания

3.2. Описание на ЕРУ

ЕРУ по обща професионална подготовка

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 1.1:	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място • Познава средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Представя информация за нормативните разпоредби, касаещи осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност и за свързаните трудови дейности • Представя информация за рисковете за здравето и безопасността при извършваната трудова дейност и свързани с нея трудови дейности • Представя информация за мерките за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Познава разпоредбите за провеждане на инструктаж на работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в прилагането на мерките за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за здравето и безопасността на работното място при различни трудови дейности • Инструктира работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (ако е приложимо) • Контролира прилагането на необходимите мерки за защита • Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Създава организация за изпълнение на трудовите дейности при спазване нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Участва в процеса за осигуряване на безопасност при работата

	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява трудовата дейност при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност • Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес
Резултат от учене 1.2:	Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава разпоредбите за опазване на околната среда • Описва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Познава специфичните изисквания за работа с биологични продукти и мерките за съхранение на биологични отпадъци • Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Организира събиране и съхранение на биологични продукти, спазвайки изискванията за събиране • Организира сортирането/съхранението на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и др., при спазване технологията за събиране и рециклиране
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира възможните причини за екологично замърсяване
Резултат от учене 1.3:	Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основните рискови и аварийни ситуации • Описва основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност • Обяснява основните стъпки за действие при аварии и аварийни ситуации • Обяснява видовете травми и методите за оказване на първа помощ • Познава реда за разследване на трудови злополуки
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва терминологията, свързана с аварийните ситуации • Контролира спазването на мерките за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност • Контролира спазването на правилата за действие при аварии и аварийни ситуации • Координира действията на работния екип при аварии и опасни ситуации • Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа • Оказва първа помощ на пострадали при авария • Организира спазването на правилата за действие при аварии и аварийни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира рисковете за възникване на пожар или аварийна ситуация, прави предложения за актуализиране на вътрешноорганизационните правила за пожарна и аварийна безопасност • Участва в създаването на организация за овладяването на възникнал пожар и/или авария, в съответствие с установените вътрешноорганизационни правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест

	Средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1 и 2: <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: Владее теоретичните знания за: <ul style="list-style-type: none"> хигиенните норми; здравословните и безопасни условия на труд на работното място; превантивната дейност за опазване на околната среда; овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали. За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Избира бързо и уверено най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

ЕРУ 2

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава същността на предприемачеството Познава видовете предприемачески умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Анализира практически примери за успешно управление на дейността на лечебното заведение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Предлага нови идеи за успешно изпълнение на трудовите дейности
Резултат от учене 2.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава характеристиките на предприемаческото поведение Знае видовете предприемаческо поведение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Предлага решения за оптимизиране на трудовите дейности
Резултат от учене 2.3:	Участва в разработването на бизнес план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава основните елементи, изисквания и етапи при разработване на бизнес план Знае факторите на обкръжаващата пазарна среда

Умения	<ul style="list-style-type: none"> Анализира възможностите за развитие на дейността на лечебното заведение Формулира предложения за оптимизиране на разходите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> В екип разработва проект на бизнес план
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1, 2 и 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус/сценарий <p>За средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> Участва в разработването на бизнес план на лечебното заведение според изискванията на предварително дефинираното задание

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава общата теория на пазарната икономика Запознат е икономическите проблеми – оскъдност, ресурси, избор и други Знае ролята на държавата в пазарната икономика Познава видовете икономически субекти в бизнеса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Информира се за успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания като обясни ролята на всеки икономически субект, ангажиран в бизнеса
Резултат от учене 3.2:	Познава основните характеристики на дейността в лечебното заведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава основите на пазарното търсене и пазарното предлагане Дефинира икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност и други

Умения	<ul style="list-style-type: none"> Обяснява икономически понятия в контекста на дейността на лечебното заведение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Способен е да анализира икономическите принципи в контекста на дейността на дадено лечебно заведение за първична и специализирана дентално-медицинска помощ
Средства за оценяване:	Средство 1: <ul style="list-style-type: none"> Писмен изпит/Тест Средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1 и 2: <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> Владее основните теоретични знания в областта на икономиката За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

Отраслова професионална подготовка

ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Информационни и комуникационни технологии
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 4.1:	Познава съвременните информационни и комуникационни технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава тенденциите в развитието на ИКТ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Следи за новости в областта на ИКТ във връзка с изпълнението на ежедневната си дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Избира правилната ИКТ съобразно поставената задача
Резултат от учене 4.2:	Използва различни по вид информационни и комуникационни технологии
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава приложението на ИКТ в професионалната дейност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Прилага по предназначение различни видове ИКТ в работата Работи с компютър, ползвайки приложими в дейността му програмни продукти и специализиран софтуер Изготвя, регистрира и архивира документи в електронен вид
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Самостоятелно работи с подходящо подбрани ИКТ, съобразно спецификата на конкретната дейност
Средства за оценяване:	Средство 1: <ul style="list-style-type: none"> Изпълнение на задача, свързана с използването на информационни

	и комуникационни технологии
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Компютърен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Прилага информационни и комуникационни технологии при изпълнение на работните задачи, свързани с административните му задължения • Обосновава избора на информационни и комуникационни технологии за решаване на конкретна работна задача

ЕРУ 5

Наименование на единицата:	Организация на работния процес
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 5.1:	Организира работния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава структурата на стопанските организации и в частност на лечебните заведения • Познава методи за нормиране на работния процес • Познава нормативните документи, свързани с професията • Познава планирането на ресурси, свързани с процеса на работа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Планира процеса на работата • Съставя график на задачите за деня и седмицата • Спазва основните нормативни документи, свързани с професията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно организира работния процес • Предлага и мотивира необходимостта от промени в работата
Резултат от учене 5.2:	Участва в разпределението на дейностите в процеса на работа
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните видове дейности • Познава изискванията за качествено изпълнение на видовете дейности • Познава начините за организация на дейностите в процеса на работа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Организира съвместно с лекаря по дентална медицина дейностите • Спазва и следи етичните норми на поведение • Участва в изграждането и поддържането на ефективна работна среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно подпомага разпределянето и планирането на дейностите • Поддържа етична работна среда
Средства за оценяване:	Средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест Средство 2: <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий

Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1 и 2: <ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> Дефинира теоретични понятия при организацията на процеса на работа За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> Дефинира теоретични понятия при разпределението на дейностите в процеса на работата

ЕРУ 6

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 6.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава отделните длъжности в екипа, техните взаимоотношения и йерархични връзки
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Комуникира в работен порядък с персонала на лечебното заведение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес, съобразно работния протокол Поема отговорности при работа в екип
Резултат от учене 6.2:	Води ефективна бизнес комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава етичните норми на комуникацията Познава правилата за вербална и невербална комуникация Познава ефективното поведение при конфликти Познава правилата водене на делова кореспонденция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава и избягва конфликтни ситуации Съдейства за решаване на конфликтни ситуации Води делова комуникация - писмена и устна
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Провежда разговор с пациентите с цел консултиране и съгласуване на услуги, предлагани от лечебното заведение Разбира и уважава изискванията на пациентите, като същевременно защитава интересите на организацията
Резултат от учене 6.3:	Владее чужд език по професията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава често употребяваната професионалната терминология на чужд език

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Чете и разбира професионални текстове на чужд език (често употребявана професионална лексика, техническа документация и др.). • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници • Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с пациенти, използвайки предимно стандартна терминология
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по позната професионална тематика
Средства за оценяване:	Средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Разговори на професионални теми на чужд език
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Комуникира ефективно на чужд език в учебна или работна среда

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Комуникация и общуване
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 7.1:	Ефективно комуникира с пациента
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните типове темперамент • Познава правилата за вербална и невербална комуникация с пациенти • Познава различните модели на общуване с пациента в зависимост от начина на приемане на здравословния проблем и процеса на лечение • Познава видовете конфликти • Познава ефективното поведение при конфликт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва индивидуален прием на пациента – възрастен или дете • Идентифицира индивидуалните особености на конкретния пациент
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изгражда доверие в отношенията си с пациента • Комуникира с пациента съобразно индивидуалните му особености • Избягва потенциални конфликти с пациента

	<ul style="list-style-type: none"> • Решава конфликтни ситуации
Резултат от учене 7.2:	Реагира адекватно в ситуации на стрес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава симптомите на стреса и основните причините за възникването му; • Знае основните групи стратегии за справяне със стреса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава проявите на професионален стрес и на синдрома „емоционално прегряване“ • Разпознава рисковите ситуации за пациента
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Проявява самоконтрол за овладяване на емоциите • Прилага различни подходи за превенция на професионалния стрес
Резултат от учене 7.3:	Придържа се към нормите на медицинската психология
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните категории в медицинската психология
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Регистрира психологическия статус на пациента като безпокойство, агресия, апатия и др. • Определя степента на тревожност на пациента със съответните тестове • Запазва спокойствие, окуражава пациента • Разпознава симптомите на неразположение на пациента, наблюдавайки неговите реакции
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Използва подходящи техники за вербална и невербална комуникация • Определя основните индивидуални психологични особености на пациента • Грижи се за психологическата устойчивост на пациента и неговите близки по време на лечението
Резултат от учене 7.4:	Спазва морално-етични норми в професионалната си дейност и съблюдава медицинската деонтология
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава медицинската деонтология • Познава Кодекса за професионална етика на лекарите по дентална медицина и Кодекса за професионална етика на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва морално-етичните норми в професионалната дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява благоприятна психологическа среда за провеждане на диагностично- лечебния процес съобразно нормите на медицинската деонтология
Средства за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията за клинична комуникация
Условия за провеждане на оценяването:	<ul style="list-style-type: none"> • Теория: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Познава правилата за ефективна комуникация с пациента

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните категории в медицинската психология • Познава правилата на медицинската етика и медицинската деонтология • Познава основни подходи за превенция на професионалния стрес
--	---

ЕРУ 8

Наименование на единицата:	Правни взаимоотношения в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 8.1:	Познава структурата и организацията на дейността в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с видовете лечебни заведения, съгласно действащото българско законодателство • Познава правилника за вътрешния ред и други вътрешни правилници, регламентиращи дейността на лечебното заведение • Познава утвърдения от работодателя график за дейността на лечебното заведение
Умения	Спазва утвърдения график за дейността
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Стриктно спазва и прилага правилника за вътрешния ред и други вътрешни правилници, регламентиращи цялостната дейност на лечебното заведение
Резултат от учене 8.2:	Познава и прилага действащата нормативна уредба (Закон за здравето, Закон за лечебните заведения и др.)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете здравни услуги и лечебните заведения, които ги предоставят • Описва особеностите на денталната грижа • Дефинира същността на информираното съгласие и правата на пациента
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага действащата специфична нормативна база в работата си • Познава спецификата на денталната грижа • Обяснява задълженията си и спазва нормите на поведение с пациента • Информира пациента за неговите права
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Познава и спазва трудово законодателство в ежедневната си

	<p>работа</p> <ul style="list-style-type: none"> Знае мястото и ролята си в диагностично- лечебния процес
Резултат от учене 8.3:	Прилага принципите за добра дентална грижа
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава принципите за добра дентална грижа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Подпомага лекаря по дентална медицина при изпълнение на лечебния план или програмата за превенция на оралното здраве Консултира пациента за изграждане на здравни навици и поддържане на лична орална хигиена
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Участва професионално при изпълнение на лечебния план Мотивира пациента за изграждане на здравни навици и поддържане на лична орална хигиена Участва в разработването на алгоритъм за работа в конкретен случай, съгласно принципите за добра дентална грижа
Средства за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> Тест/Писмен изпит за проверка на знанията за социално-правните взаимоотношения в клиниката
Условия за провеждане на оценяването:	<ul style="list-style-type: none"> Теория: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> Познава структурата и организацията на дейността в лечебното заведение Познава специфичната нормативна уредба Познава принципите на добрата дентална грижа

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Анатомия и физиология
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 9.1:	Знае основни понятия от анатомията, физиологията и патофизиологията на човека
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Изброява органите в човешкото тяло Назовава системите в човешкото тялото и основните им функции Описва структурата и функциите на костната, сърдечносъдовата, дихателната, храносмилателната, отделителната, нервната система и на сетивните органи Познава анатомията на главата и шията Познава основните мускули при дъвчене и лицеви изражения,

	<p>и функцията на всеки от тях</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава местоположението на тъканите и органите в лицето и устната кухина • Познава основните патологични промени в органите и системите на човешкия организъм
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира основните мускули, използвани за дъвчене и лицеви изражения • Определя местоположението на тъканите и органите в лицето и устната кухина
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава органите и системите в човешкото тяло • Идентифицира правилно основните мускули, използвани за дъвчене и лицеви изражения • Точно определя местоположението на тъканите и органите в лицето и устната кухина
Резултат от учене 9.2:	Притежава знания по дентална анатомия
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава състава на тъканите на зъба • Познава жизнения цикъл на зъба • Познава символи, абривиатури и цветни кодове за регистриране на данните от денталния преглед • Назовава местоположението на всички повърхности на зъбите • Идентифицира броя от млечното и постоянното съзъбие
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва символи, абривиатури и цветни кодове при регистриране на данните от денталния преглед • Определя правилното местоположение на всеки постоянен зъб • Определя местоположението на всички повърхности на зъбите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Вярно и прецизно отразява със символи, абривиатури и цветни кодове данните от денталния преглед
Резултат от учене 9.3:	Притежава знания за денталните болести, причините за тяхното възникване и отражението им върху организма на човека
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава денталния кариес и периодонталното заболяване • Знае причините за възникване на дентален кариес • Знае ролята на плаката за възникване на дентален кариес и периодонтално заболяване • Познава етапите в развитието на зъбния кариес • Познава процеса на деминерализация и реминерализация на зъбите • Познава лигавичните заболявания • Знае основните етапи в лечението на заболяванията на зъбната пулпа и периодонциума

	<ul style="list-style-type: none"> Знае ролята на кариогенните храни за причиняване на дентален кариес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава причините за дентално разрушение и възникване на кариес Обяснява на пациента ролята на плаката за денталния кариес и периодонталното заболяване Разпознава деминерализацията и реминерализацията на зъбите Разпознава видовете пародонтално заболяване Разпознава лигавичните заболявания Разяснява на пациента основните етапи в лечението на заболяванията на зъбната пулпа и периодонциума
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Правилно идентифицира видовете пародонтално заболяване и причините за възникването му Определя основните етапи в лечението на заболяванията на зъбната пулпа и периодонциума
Резултат от учене 9.4:	Познава влиянието на болестотворните микроорганизми и основните пътища за борба с тях
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава негативното действие на болестотворните микроорганизми Познава основните методи за борба с болестотворните микроорганизми (дезинфекция) Познава метода за топлинна стерилизация, предимствата и недостатъците му Познава биологичния мониторинг
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Прилага основните методи при борба с болестотворните микроорганизми (дезинфекция) Прилага метода за топлинна стерилизация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Прилага правилно и навременно методите на дезинфекция Прилага стриктно метода за топлинна стерилизация, спазвайки отделните етапи Извършва качествено биологичен мониторинг и анализ на резултатите от него
Резултат от учене 9.5:	Познава основните причини за възникване на инфекциозни заболявания
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Познава ролята на микроорганизмите в инфекциозния процес Познава основните причинители, симптомите и периодите на протичане на инфекциозните болести Запознат е с класификацията на инфекциозните болести Познава основните механизми за разпространение на инфекциозните заболявания Познава основните механизми, по които се пренасят

	<p>инфекциозни заболявания в денталната практика</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва понятието „верига на инфекцията“ • Изброява заболяванията на които трябва да се обръща особено внимание
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни симптоми на различните инфекциозни заболявания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Съобразно своята отговорност предприема съответни мерки в зависимост от инфекциозните заболявания
Средства за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията по основи на медицинската дейност
Условия за провеждане на оценяването:	<ul style="list-style-type: none"> • Теория: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основни понятия от анатомията, физиологията и патофизиологията на човека • Има познания по дентална анатомия • Познава основните дентални болести, причините за тяхното възникване и отражението им върху организма • Познава ролята на болестотворните микроорганизми и основните пътища за борба с тях • Познава основните причини за възникване на инфекциозни заболявания

ЕРУ 10

Наименование на единицата:	Хигиенни правила и норми
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 10.1:	Знае основните правила на асептика и антисептика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете дезинфекционни разтвори и препарати, тяхното съхранение и приложение • Познава различните превързочни материали • Познава мекия и твърдия дентално- медицински инструментариум
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя дезинфекционни разтвори в различни концентрации • Извършва дезинфекция • Извършва дейности по превенция на вътре болнични инфекции • Извършва дейности по противоепидемичен контрол и

	управление на опасните материали
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно подготвя дезинфекционни разтвори в различни концентрации според обработваната среда и указанията на производителя • Извършва дезинфекция според мястото, формите и начините за приложение на дезинфекционните средства • Извършва самостоятелно и качествено дейности по протиепидемичен контрол и управление на опасните материали
Резултат от учене 10.2:	Дезинфектира повърхности, предмети и медицинско оборудване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава методи за предварително почистване • Познава методи и средства за дезинфекция на медицинско оборудване • Познава алгоритъма за дезинфекция на медицинското оборудване • Познава методи за дезинфекция на подови повърхности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва предварително почистване • Дезинфектира плотове и работна маса • Дезинфектира стола на пациента • Дезинфектира стола на лекаря по дентална медицина • Дезинфектира стола на асистента на лекаря по дентална медицина • Дезинфектира наконечниците • Извършва основна дезинфекция на плювалника • Извършва основна дезинфекция на рефлатор, фотополимерна лампа, скалер • Извършва дезинфекция на подови повърхности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно почиства и дезинфектира подови повърхности, предмети и медицинско оборудване
Резултат от учене 10.3:	Извършва стерилизация на дентално-медицинския инструментариум и на дентално-медицинските консумативи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава методи за обработка на замърсените инструменти • Познава методи за почистване на инструментите – с ултразвук или механично • Познава методи за опаковка на едрия инструментариум – ръчно или с опаковъчна машина • Познава методи за опаковка на дребния инструментариум (борери, диамантени пилители и други ротационни инструменти) – ръчно или с опаковъчна машина • Познава методи за стерилизация на ролки и марли • Познава работата с автоклав • Познава алгоритъма на стерилизация на медицинския

	<p>инструментариум</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава реда за организиране на пълния комплект инструменти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва по график стерилизация на инструментариума и консумативите • Пренася замърсените инструменти до зоната за обработка по начин, който свежда до минимум риска от експозиция за хората и околната среда • Почиства инструментите – с ултразвук или механично • Опакова едрия инструментариум – ръчно или с опаковъчна машина • Опакова дребния инструментариум (борери, диамантени пилители и други ротационни инструменти) – ръчно или с опаковъчна машина • Зарежда и стерилизира ролки и марли • Зарежда автоклава и поставя индикатор • Изважда стерилизирания инструментариум и го подрежда в медицинския шкаф • Осигурява пълен комплект стерилни инструменти • Води и съхранява журнал за стерилизация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно и качествено извършва дезинфекция и стерилизация на денталния инструментариум (дребен и едър) • Самостоятелно и качествено извърши стерилизация на медицински инструментариум • Организира самостоятелно и правилно поддръждането на пълния комплект инструменти
Резултат от учене 10.4:	Участва в дейности по профилактика на инфекции в лечебното заведение по дентална медицина
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава плана на лечебното заведение за предотвратяване разпространението на инфекции • Познава колективните и индивидуалните защитни средства • Познава различни хигиенни и дезинфекционни препарати • Познава особеностите на противоепидемичния режим в операционния блок • Познава рисковете в работата си, свързани с вътреболничните инфекции
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява приетия в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ план за предотвратяване разпространението на инфекции по пътя пациент - персонал и/или персонал - пациент • Прилага изискванията за носене на работно облекло и лични предпазни средства

	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага различни хигиенни и дезинфекционни препарати • Спазва противоепидемичния режим в операционния блок
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Стриктно изпълнява приетия в лечебното заведение за дентално- медицинска помощ план за предотвратяване разпространението на инфекции • Спазва и контролира стриктно хигиенизацията на денталния кабинет, операционната, чакалнята, сервизните помещения и др. • Използва правилно лични предпазни средства • Способен е да разпознава и избягва рисковете в работата си, свързани с вътреболничните инфекции
Резултат от учене 10.5:	Участва в дейности по противоепидемичен контрол и управление на опасните материали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава реда за обработване на замърсения текстил • Познава реда за изпиране на замърсеното работно облекло • Познава реда за смяна или изхвърляне на работното облекло • Познава реда за маркировка и почистване на контейнерите за битов и биологичен отпадък, както и на контейнера за остри предмети (игли) • Познава реда за извозване на биологичния отпадък
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Постава замърсения текстил в непропусклива торба с етикет за биологична опасност или съответен етикет с цветен код • Организира прането на замърсеното работно облекло в обществени перални • Организира ежедневното (или по-често, при необходимост) изхвърляне на медицинските престилки за еднократна употреба • Организира смяната на защитните маски след всеки пациент, или по-често при нужда • Организира смяната на ръкавиците след всеки пациент, или по-често при нужда • Организира почистването на предпазните очила (лицевия щит) след всеки пациент • Следи за наличната маркировка и ежедневното почистване на контейнерите за битов и биологичен отпадък, както и на контейнера за остри предмети (игли) • Организира извозването на биологичния отпадък от специализирана фирма
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществява ефективно противоепидемичен контрол и управление на опасните материали
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията по „Хигиенни

	<p>правила и норми в лечебните заведения“</p> <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практическо задание, свързано с дезинфекция и стерилизация
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теория: учебен кабинет • Практика: дентален кабинет/манипулационна
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познава основните правила на асептика и антисептика • Познава начините за дезинфекцията на повърхности, предмети и медицинско оборудване • Познава начините за стерилизацията на денталния инструментариум и медицинските консумативи • Познава дейностите по превенция на вътреболнични инфекции • Познава дейностите по протиепидемичен контрол и управление на опасните материали <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извършва самостоятелно дезинфекция на повърхности, предмети и медицинско оборудване • Извършва самостоятелно стерилизация на медицински инструментариум

ЕРУ 11

Наименование на единицата:	Прием на пациент
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 11.1:	Регистрира пациента в учетната и отчетната форма, водена от лечебното заведение за дентално-медицинска помощ или в използвания софтуер
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормативните изисквания за документооборота • Назовава стъпките при обработка на медицинската документация • Познава реда за водене на амбулаторния журнал • Познава реда за попълване на амбулаторния лист • Познава заболяванията, на които асистентът на лекаря по дентална медицина трябва да обръща особено внимание

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава рисковете в работата на асистента на лекаря по дентална медицина
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя лично досие на пациента • Регистрира личните данни на пациента • Поддържа регистър на личните данни на пациента • Записва налични алергии и заболявания • Записва минали заболявания (хепатит А, В и С, ХИВ и др.)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Регистрира пациента за преглед, обработка и отразява правилно получената информация
Резултат от учене 11.2:	Подготвя пациента за диагностика и лечение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава алгоритъма за прием на пациент • Описва стъпките при подготовка на инструментите и аксесоарите за работа • Познава правилата и инструкциите по спазване на хигиената
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Приема и подготвя пациента за преглед • Настанява пациента, поставя протектор и регулира рефлексора • Подготвя юнита за работа • Приготвя денталния инструментариум за работа • Слага личните предпазни средства и заема позиция за асистиране • Спазва поверителност на личната информация • Прилага правилата и инструкциите по спазване на хигиената
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществява прием на пациента при спазване на утвърдения алгоритъм • Подготвя самостоятелно юнита и инструментариума за работа • Подготвя пациента за предстоящите процедури
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията по прием на пациент <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практическо задание, свързано с регистрация на пациент и подготвянето му за диагностика
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теория: учебен кабинет • Практика: дентален кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира знания за прием на пациента <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Регистрира пациента

	<ul style="list-style-type: none"> • Приема и подготвя пациента за диагностика и лечение
--	---

ЕРУ 12

Наименование на единицата:	Асистиране (алгоритъм на поведение) при диагностични и лечебни процедури - Важи за специалност „Асистент на лекар по дентална медицина“
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 12.1	Асистира на лекаря по дентална медицина („работа на четири ръце“)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава разположението на работните зони в денталния кабинет • Посочва денталното оборудване, разположено в работните зони на денталния кабинет • Описва часовниковата концепция на операционните зони • Познава видовете медицински инструменти и тяхното предназначение • Познава медицинските материали (консумативи) и тяхното приложение • Назовава и описва различни техники при асистиране • Описва различни състояния на пациента в хода на лечебния процес • Знае основните изисквания към асистента на лекаря по дентална медицина при асистиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Заема правилна позиция в работните зони на денталния кабинет, в зависимост от предстоящата работа • Организира придвижването си в работните зони, според часовниковата концепция • Подава инструменти и материали на лекаря по дентална медицина • Прилага различни техники на асистиране
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира на лекаря по дентална медицина в хода на лечебния процес, проявявайки прецизност и отговорност • Реагира адекватно при различните състояния на пациента
Резултат от учене 12.2	Асистира при консервативно зъболечение

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава процедурата по извършване на цялостен преглед • Посочва инструментите, които се използват в консервативното зъболечение • Дефинира процеса и принципите на зъбната препарация • Описва процедурата на амалгамна реставрация • Описва процедурата на композитната реставрация • Назовава задачите на асистента на лекаря по дентална медицина при възстановителни процедури • Описва ролята на асистента на лекаря по дентална медицина в естетичната дентална медицина
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен преглед • Записва регистрираните данни от денталния преглед • Асистира при: <ul style="list-style-type: none"> - зъбна препарация - амалгамна реставрация - композитна реставрация • Подпомага лекаря по дентална медицина при възстановителни процедури • Подпомага лекаря по дентална медицина в естетичната дентална медицина
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при консервативно зъболечение, като изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Резултат от учене 12.3:	Асистира при хирургични интервенции
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава принципите на лечение на хирургичните заболявания на зъбите и устната кухина • Познава процедурата, необходима за цялостен хирургичен преглед • Познава инструментите, които се използват в хирургичната практика • Обяснява показанията за употреба на инструментите, които се използват в хирургичната практика • Дефинира изискванията при асистирание в хирургичната практика • Описва ролята на асистента на лекаря по дентална медицина в процеса на имплантиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен и цялостен хирургичен преглед • Записва регистрираните данни от денталния преглед • Асистира при хирургична интервенция • Изпълнява протокола на асистирание при поставяне на импланти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при хирургично зъболечение, като

	изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Резултат от учене 12.4	Асистира в протетична дентална медицина
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава процесите и принципите на протезиране • Описва процедурата при неподвижно протезиране • Изрежда стъпките при подвижно протезиране • Дефинира процедурата при надимплантно протезиране • Изброява изискванията към асистента на лекаря по дентална медицина при надимплантно протезиране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен преглед • Регистрира данните от денталния преглед • Асистира при неподвижно протезиране • Асистира при подвижно протезиране • Асистира при надимплантно протезиране
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при протетични процедури, като изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Резултат от учене 12.5	Асистира при пародонтални процедури
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава процедурите, необходими за цялостен пародонтален преглед • Посочва инструментите, които се използват в пародонтологията и обяснява показанията за тяхната употреба • Изброява изискванията към асистента на лекаря по дентална медицина при лечение на заболявания на оралната лигавица
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен преглед • Регистрира данните от денталния преглед • Асистира при лечение на пародонтални заболявания • Асистира при лечение на заболявания на оралната лигавица
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при пародонтални процедури, като изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Резултат от учене 12.6	Асистира при ортодонтски процедури
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава задачите на асистента на лекаря по дентална медицина при ортодонтски процедури • Посочва инструментите, които се използват в ортодонтията, и обяснява показанията за тяхната употреба
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен преглед • Регистрира данните от денталния преглед • Асистира при ортодонтски процедури.
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при ортодонтски процедури, като изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Резултат от учене 12.7	Асистира при дентално лечение на деца
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава принципите на зъбна препарация • Познава задачите на асистента на лекаря по дентална

	<p>медицина в процеса на амалгамна реставрация</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назовава стъпките на композитната реставрация • Изброява задачите на асистента на лекаря по дентална медицина при композитната реставрация • Описва процеса на силанизация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира при извършване на клиничен преглед • Регистрира резултатите от денталния преглед във водената от лечебното заведение за дентално- медицинска помощ учетна и отчетна документация или в използвания софтуер • Асистира при амалгамна реставрация при деца • Асистира при композитната реставрация • Асистира в процеса на силанизация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Асистира ефективно при детско зъболечение, като изпълнява точно указанията на лекаря по дентална медицина
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията по асистирание в дентална медицина <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практическо задание <ul style="list-style-type: none"> ✓ Асистирание или „работа на четири ръце“ ✓ Асистирание при консервативно зъболечение ✓ Асистирание при хирургични интервенции ✓ Асистирание в протетична дентална медицина ✓ Асистирание при пародонтални процедури ✓ Асистирание при ортодонтски процедури ✓ Асистирание при дентално лечение на деца
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теория: учебен кабинет • Практика: дентален кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира знания относно асистирането в денталната медицина <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Асистира на лекаря по дентална медицина („работа на четири ръце“) • Асистира при консервативно зъболечение • Асистира при хирургични интервенции • Асистира в протетична дентална медицина • Асистира при пародонтални процедури • Асистира при ортодонтски процедури • Асистира при дентално лечение на деца

ЕРУ 13

Наименование на единицата:	Участие в профилактиката на оралните заболявания и промоция на денталното здраве
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 13.1:	Описва значението на превантивната дентална медицина
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава целта на превантивната дентална медицина • Познава компонентите на една пълна програма за превенция • Знае значението на личната орална хигиена за здравето на пациента • Познава значението на промотивната, профилактично-лечебната и възстановителната дейност в областта на денталната медицина
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява на пациента възникването на дентално разрушение и кариес • Обяснява на пациента ролята на кариогенните храни за възникването на дентален кариес • Обяснява на пациента ролята на плаката за денталния кариес и периодонталното заболяване • Обяснява на пациента процеса на деминерализация и реминерализация на зъбите • Обяснява на пациента възникването на пародонтално заболяване • Обяснява на пациента възникването на лигавично заболяване
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Може да обучава пациентите за поддържане на лична орална хигиена
Резултат от учене 13.2:	Участва в дейности по промоция на денталното здраве
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава принципите на превантивната дентална медицина • Знае значението на лична орална хигиена • Познава методи за поддържане на лична орална хигиена • Назовава изискванията при асистиране в денталната профилактика • Познава значението на промотивната, профилактично-лечебната и възстановителната дейност в областта на денталната медицина
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира на пациента прилагане на пълна програма за превенция

	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира на пациента измиване на зъбите с четка • Демонстрира на пациента почистване на зъбите с конец • Асистира при почистване на зъбен камък • Асистира при профилактичен преглед
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага пациента при формиране на здравни навици и поддържане на лична орална хигиена • Асистира ефективно при различните видове профилактични процедури
Резултат от учене 13.3:	Мотивира пациента за полагане на грижи за опазване на денталното здраве
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва възможностите за опазване на денталното здраве • Познава възможностите за опазване на денталното здраве чрез съблюдаване на добри здравни навици и поддържане на лична орална хигиена • Познава негативните ефекти на денталните заболявания
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага пациента в изграждането на добри здравни навици • Подпомага пациента да поддържа добра орална хигиена
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Консултира пациента относно грижете за запазване на денталното здраве
Средства за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията по профилактика и мотивация на пациента • Практика – демонстрация на дейности по превенция на денталното здраве
Условия за провеждане на оценяването:	<ul style="list-style-type: none"> • Теория: учебен кабинет • Практика: дентален кабинет
Критерии за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Познава значението на превантивната дентална медицина • Познава дейностите по превенция на денталното здраве • Познава методи за мотивация на пациента

ЕРУ 14

Наименование на единицата:	Административна дейност в лечебното заведение за дентално-медицинска помощ
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Асистент на лекар по дентална медицина
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Резултат от учене 14.1:	Събира, регистрира и обработва данни, обезпечава дейността на кабинета
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава изискванията за документооборота • Познава структурата на регистъра на личните данни на

	пациента
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обработва личните данни на пациента • Поддържа регистъра на личните данни на пациента • Изработва графици за деня, седмицата, месеца, годината • Планира дейността на кабинета • Планира материали, необходими за дейността на денталния кабинет • Изготвя заявки за материали и консумативи, необходими за дейността на кабинета • Изготвя текущи справки и ги предоставя на лекаря по дентална медицина • Участва в изготвянето на месечните и годишните справки • Обобщава събраните данни и ги предоставя на лекаря по дентална медицина в табличен, графичен и/или текстови вид
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно планира дейността на кабинета, съблюдавайки натовареността на графика • Рационално планира материали и консумативи, необходими за дейността на денталния кабинет, съобразявайки се с наличните ресурси • Правилно обработва различни типове данни, спазвайки поверителност, изготвя обобщени справки в подходящ вид
Резултат от учене 14.2:	Води учетна и отчетна документация, утвърдена от НЗОК и МЗ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава Националния рамков договор • Познава изискванията към денталния кабинет • Познава изискванията за текущия документооборот • Познава отделните документи, тяхното предназначение, реда за използването им
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Работи с изискваната от НЗОК документация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва стриктно изискванията за документооборота
Резултат от учене 14.3:	Създава и съхранява архива на лечебното заведение за дентално-медицинска помощ, в съответствие с действащите нормативни изисквания
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Знае вътрешните правила на отчетност и документална изрядност • Познава графика за отчитане на документите • Познава изискванията за попълване на приходно-разходни документи, отчети, заявки и др. и реда за изготвянето им
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя справки и отчети и ги предоставя на лекаря по дентална медицина • Изготвя приходно-разходни документи, заявки и други • Участва в изготвянето на месечните и годишните отчети
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Попълва и води правилно различните видове отчетни

	документи
Средства за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Тест/Писмен изпит за проверка на знанията за работа с документи
Условия за провеждане на оценяването:	<ul style="list-style-type: none"> • Теория: учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Работи с регистри, технологична и отчетна документация • Работи с документи по НЗОК

4. Изисквания към материалната база

4.1. Учебен кабинет

Обучението по теория се провежда в учебен кабинет или в учебна зала. Учебният кабинет е оборудван с работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място за обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска (бяла, черна - според възможностите на залата), аудио-визуална техника, мултимедия с лаптоп, екран за мултимедия, програмни продукти, информационни табла, учебни видеофилми, интернет.

4.2. Учебни материали

Демонстрационни макети и модели (схеми, диаграми, слайдове с презентации), учебни видеофилми, образци на документи, използвани в практиката – дневник за стерилизация, амбулаторен лист, формуляри за направления, постери, табла и нормативни документи, свързани с дейността, наръчници за здравословни и безопасни условия на труд.

4.3. Учебно-тренировъчен дентален кабинет

За извършване на професионални дейности, свързани с прием на пациенти – дентален юнит, протектор, лампа, инструментариум и обзавеждане съгласно изискванията, определени в съответния медицински стандарт и в действащия национален рамков договор.

За извършване на професионални дейности, свързани с подготовка на асистента на лекаря по дентална медицина за работа „на четири ръце“ – дентален юнит, работна масичка(и), дентален инструментариум, аксесоари, дезинфектанти, препарати, работно облекло, лични предпазни средства.

За извършване на професионални дейности, свързани с подготовка на асистента на лекаря по дентална медицина за асистиране – дентален юнит, протектор, лампа, инструментариум и обзавеждане съгласно изискванията, определени в съответния медицински стандарт и в действащия национален рамков договор, работно облекло, лични предпазни средства.

За извършване на професионални дейности, свързани с асистиране в консервативната медицина: дентален юнит, протектор, лампа, инструментариум и обзавеждане съгласно изискванията, определени в съответния медицински стандарт и в действащия национален рамков договор.

За извършване на професионални дейности, свързани с асистиране в денталната хирургия: дентален юнит, протектор, лампа, хирургичен инструментариум и обзавеждане съгласно изискванията, определени в съответния медицински стандарт и в действащия национален рамков договор.

За извършване на професионални дейности, свързани с асистиране в протетичната медицина: дентален юнит, протектор, лампа, инструментариум и

обзавеждане съгласно изискванията, определени в съответния медицински стандарт и в действащия национален рамков договор.

За извършване на професионални дейности, свързани с подготовка на медицинския инструментариум за стерилизация – едър и дребен инструментариум, опаковъчна хартия, опаковъчна машина, дестилатор, автоклав, метална четка, ултразвук за почистване, дезинфектант, твърди контейнери, медицински плот, медицински шкаф.

За извършване на професионални дейности, свързани с превантивна дентална медицина – четка за зъби, конци, брошури, листовки, табла и др. обучителни материали.

За извършване на професионални дейности, свързани с осигуряване хигиената на денталния кабинет: кърпи, четки, мопове, кофи, дезинфектанти.

За извършване на професионални дейности, свързани с осигуряване на противоепидемичен контрол и управление на опасните материали, са необходими материали за практическо обучение: непропускливи торби, етикети с цветен код, работно облекло, престилки за еднократна употреба, лични предпазни средства ръкавици, контейнери и др.

4.4. Дентален кабинет

Обучението по производствена практика се провежда индивидуално и групово в лечебни заведения за дентално-медицинска помощ (медико-дентален център, дентален център, индивидуални или групови практики за първична и специализирана дентално-медицинска помощ).

Денталният кабинет трябва да бъде оборудван с дентално-медицински юнит с пациентски стол и периферия; лекарствен шкаф; инструментална масичка; амалгамобъркачка, фотополимерна лампа, дестилатор, апекслокатор, скалер, електрокаутер, шейкър и смесители; автоклав, опаковъчна машина (опаковъчна хартия); стерилизационни барабани; дезинфекционни препарати и разтвори; работно облекло, предпазен шлем (очила).

Инструментариум и консумативи за индивидуална или групово практика да първична или специализирана дентално-медицинска помощ:

- дентално- медицински инструментариум – дентално- медицински пинсети; дентално-медицински огледалца; дентално-медицински сонди; клещи за горни зъби: фронтални/кучешки, предкътник, кътник (леви и десни); мъдреци, корени (байонет); клещи за долни зъби: фронтални, кучешки (предкътници), кътници, мъдрец, корени; елеватори - прави и странични (леви и десни);

- друг инструментариум – кюрети - прави и обратни; матрицодържатели: МОД и Айвори; шпатули - прави и обратни; инструменти за obturации: щопфери, амалгамоносачи, гладилки; опалова аптечка; стъклени плочки; петриеви панички; други инструменти и пособия по преценка на лекаря по дентална медицина.

5. Изисквания към обучаващите по теория и практика

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка могат да преподават лица със завършено висше образование по съответната специалност.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден от Министерски съвет с Постановление № 125 от 24.06.2002 г., посл. доп. бр. 94 от 25.11.2005 г., могат да

преподават лица без висше образование и без професионална квалификация учител, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ